

Het substantivum: zelfstandig naamwoord

De zelfstandige naamwoorden (substantiva) kun je in 5 groepen onderverdelen afhankelijk van de letter waarop de stam eindigt. De stam van een woord is dat deel dat in alle vormen van het woord terugkomt. Zo' n groep waartoe een aantal substantiva hoort heet **declinatie**.

1. De 1^e declinatie eindigt op -a bv. filia - dochter.

De woorden van deze declinatie zijn vrouwelijk (femininum - f), tenzij ze een mannelijke persoon aangeven:

nauta - zeeman

pirata - piraat

poeta - dichter

agricola - boer

incola - bewoner

Deze woorden zijn natuurlijk mannelijk (masculinum: m)

2. De 2^e declinatie bestaat uit 2 groepen woorden:

- us : mannelijk: bv. filius - zoon en -er bv. puer, pueri - jongen

- um: onzijdig (neutrum: n) bv. templum – tempel

3. De 3^e declinatie bestaat uit woorden waarvan de stam op een medeklinker eindigt.

Tot deze groep horen woorden, die mannelijk, vrouwelijk, onzijdig zijn. Deze woorden eindigen in de nominativus op een uitgang die niet onder te brengen valt bij de eerste of tweede declinatie. De geslachten van woorden van de 3^e:

F: alle woorden die eindigen op:

- s urbs stad

- o Dido - Dido (eigen naam)

- x vox stem

Uitzonderingen zijn die woorden, die een mannelijke persoon aangeven:

miles - soldaat, tiro - recruit, rex - koning

M: alle woorden op -r bv. Pater - vader, uitgezonderd woorden die een vrouwelijke persoon aangeven, bv. mater - moeder, soror - zuster, uxor - vrouw, mulier - vrouw

N: 1. alle woorden op -men, gen. -minis

bv. Flumen, fluminis- rivier, fulmen - bliksem stam eindigt op -**min-**

2. woorden met een nom.s. op -**us** en gen.s. op -**eris** of -**oris**

bv. corpus, corporis - lichaam en latus, lateris – zijde

4. De vierde declinatie bestaat uit substantiva met stam op een zuivere -u-. (de woorden van de tweede declinatie hebben een uit een o veranderde u; zie de abl.s. en acc.pl.) Deze declinatie bestaat uit

- masculina: -us bv. exercitus, fructus. Uitzonderingen: manus (hand) en tribus (tribe)
f domus (ook van de 2^e) en Idus (de Iden).

- neutra: -u cornu.

5. De 5^e declinatie bestaat uit substantiva met stam op –e (e-stammen). Deze zijn masculina. Uitzondering dies - dag m. tenzij een speciale dag bedoeld wordt, bv. een gerechtsdag, dan is dies f.